ואם משנגנבה בהמתו נזר אינו נזיר וזו

מעות מעה נחום המדי כשעלו נזירים מן

הגולה ומצאו בהמ"ק חרב אמר להם נחום

המדי אילו הייתם יודעין שבהמ"ק חרב הייתם

נוזרים אמרו לו לא והתירן נחום המדי

וכשבא הדבר אצל חכמים אמרו 6 כל

שנזר עד שלא חרב בהמ"ק נזיר ומשחרב

בהמ"ק אינו נזיר: גמ' אמר רבה שמפוהו

רבנן לר' אליעזר ואוקמיה בשיטתייהו דתנן

@פותחין בנולד דברי ר"א וחכמים אוםרין

ואמר רבא אע"ג דאמור רבנן אין פותחין

בנולד יאבל פותחין בתנאי נולד ה"ד אמרי

להון אילו אתא איניש ואמר לכון דחרב

בהמ"ק מי הוה נדריתון אמר רב יוסף אי

הואי התם הוה אמינא להון הכתיב יהיכל

י"י היכל י"י היכל י"י המה זה מקדש ראשון

ומקדש שני נהי דידעין להון דיחרוב מי יודעין לאימתי אמר אביי ולא ידעין לאימת

והכתיב ישבועים שבעים נחתך על עמך

ועל עיר קדשך ואכתי מי ידעינן בהי יומא: **מתני'** יהיו מהלכין בדרך ואחד בא כנגדן אמר אחד מהן הריני נזיר שוה

פלוני ואחד אמר הריני נזיר שאין זה פלוני

הריני נזיר שאחד מכם נזיר שאין אחד

מכם נזיר ששניכם נזירים שכולכם נזירים

בית שמאי אומרים כולן נזירין וב"ה אומרים

יאינו נזיר אלא מי שלא נתקיימו דבריו ור"ם

אומר אין אחד מהם נזיר יהרתיע לאחוריו

אינו נזיר ר"ש אומר יאמר אם היה כדברי

הריני נזיר חובה ואם לאו הריני נזיר נדבה:

מי שלא נתקיימו דבריו אמאי הוי נזיר

אמר רב יהודה אימא מי שנתקיימו דבריו

הפשע ולהתם חטאותו. ישפעע השתום, ד) [לקמן לד.], ו) [עס], ו) נ״אוהלא אין, דו) נ״א אבל,

תורה אור השלם 1. אַל תִּבְטָחוּ לֶכֶם אֶל דברי השֶקר לאמר היכל יִי הַיכַל יִי הַיכַל יִי הַמָּה:

2. שבעים שבעים נחתר עַל עַמְּךְ וְעֵל עִיר קְּדְשֶׁךְ לְכַלֵּא הַפָּשַע וּלְהָתֵם חַשָּאת וּלְכַפֵּר עִוֹן וּלְהָבִיא צֶדֶק עלְמִים וְלַחְתִם חָזוֹן וְנְבִיא וְלַחְתִם חָזוֹן וְנְבִיא ולמשת קדש קדשים:

נוסחת הריב"ן א] נלחוהו חכמים לר"א והעבירוהו כו': בו במתני' דו להמם: הו בינותינו לא זבא: ון עלינו: ון היו:

הגהות הב"ח (א) במשנה אמרו לו כל שמר: (3) רש"י ד"ה כל שמר וכוי הכי זה מיר: (ג) ד"ה ומשחרב וכוי שיכול לומר אילו כצ"ל ותיבת לו נמחק: (ד) ד"ה שטפוהו וכו׳ דמס' נזיר דנדרים מחמי: דמסי מיר דנדרים מקמי:
(ס) ד"ה א"ר יוסף אי הואי
המס ה"א להון להנהו:
(1) ד"ה ר' שמעון וכו'
לטעמיה דאמר נ"ב פ"ק

הגהות מהר"ב רנשבורג

דף ח:

אן גמ' אמר ר"י אימא מי שנתקיימו דבריו. נ"ב עי" א"מ: ב] תר"ה ור"ט אומר וכו' ולכך אין כאן קבלת וכו׳ עד שיבוא אולה ויכירוהו דכיון שלא וכו׳ וחברו מיהא הוי טיר ולא וחברו מיהם הוי מיר ונט היא שאין כציל: ג] בא"ד ולא כולם טירים אלא מאי מיבות אלא מאי נמחק. ונ"צ אפיר. א"מ: ד] ד"ה ר"ש אומר וכו' ואסור ביין ובטומאה ובתגלחת כל"ל:

הגהות התוספות 1. ל"ל אלא על דעת. 2. ל"ל דסברי 3. ל"ל 5. ל"ל ולא היא. 6. ל"ל שניכס. 7. תיבות מן השנים הראשונים נמחק. ול"ל אין נזיר שום אחד מהם וכו". 8. ל"ל התקינו. 9. ל"ל

מוסף רש"י

פותחיז בנולד. נדנר שלא היה בעולם בשעת עדיין ועתידין לבוא לעולם (נדרים סד.). . לאחר שנדר הריני נזיר שזה פלוני. אם אין זה פלוני. דודאי אינו מם מין זה פטרי, דולה מינו איש פלוני ואחד אומר הריני נזיר אם אין זה פלוני, ובא אחד ואמר הריני נזיר אם

שנדר כבר נגנבה הבהמה קודם לכן אך שהוא לא ידע וקיבל בהמה ובשעה שנור לא היתה ברשותו הרי זה אינו נזיר דנזירות מירות ואמר אילו הייתי יודע בשעת נדרי שכבר נגנבה לא הייתי בטעות הואי: וזו טעום. של נולד טעה נחום המדי שהוא סבור נודר אינו מיר כלומר הוי חרטה מעלייתא ומתיר לו החכם שהרי שפותחין בנולד: **ומלאו בית המקדש חרב.** לאחר בית שני: כל שנזר

עד שלא חרב. ואע"פ שלאחר כך חרב הרי (כ) נזיר דאין פותחין לו לאדם בנולד: ומשחרב בהמ"ק חינו נזיר. שיכול לומר (ג) לו אילו הייתי יודע שכבר חרב לא הייתי נודר וכה"ג לא הוי נולד שהרי כבר חרב: בבו' שעפוהו רבנן לרבי אליעור. מים מעתו כמו שטף מים (ב"מ ק:) והעמידוהו בשיטה שלהן דאין פותחין בנולד דאילו במסכת נדרים תנן בפ' רבי אליעזר פותחין בנולד דברי ר"א וחכמים אוסרין ואילו כי הדר אתי להכא במסכת נזיר אודויי אודי להו מדקא חזינא דלא פליג עלייהו במתני׳ (ד) בוכבמס׳ נדרים דנדרים מקמי נזיר נשנית וכדמפרש ברישה דמסכתה דהיידי דתני כתובות דאית בה המדיר תנא נדרים ואיידי דתנא נדרים תנא נזיר: פוסחין בסנאי נולד. ואפילו להנהו דנדרו עד שלא חרב בה"מ: והיכי דמי כגון דאמרי להו אילו בודאחא איניש. בההיה שעתה דנדריתון ואמור לכון דחרב כו': אמר רב יוסף אי הואי דוהמס (ה). להנהו דאמרי דמי שנזר לאחר חורבן בהמ״ק אינו נזיר משום דאינהו סבורין דאכתי הוה קאי הוה אמינא להון ואמאי לא ידעין דליחרב: הא כתיב היכל ה' היכל ה' היכל ה' המה. דקאמר להו נביא לישראל אל תבטחו אל דברי הנביאים היכל ה' הזכי מתנבאים לא תבא יז עליכם רעה היכל ה׳ בשבועה עוד היום לבוא שיאמרו היכל ה' היכל ה' המה שנים שהם זה מקדש ראשון וזה מקדש שני: והא כחיב. בדניאל כשהגלן נבוכדנלר

בחורבן בית רחשון שבועים שבעים נחתך על עמך ועל עיר קדשך די לכלות פושעים ולהסיר חטאים. שבועים שבעים שמיטין עתידין לבא מכאן ועד חורבן בית שני והם שבעים שנה שהיו בבבל וארבע מאות ועשרים שהיו בבית שני הרי שבעים שמיטין. אלמא ידעי לאימת חרב: אמרי לך רבנן כיון דלא ידעי בהי יומא מסתמא אדעתא דבנוי נדרו: בזתבי' ובים הלל אומרים אינו נויר אלא מי שלא נהקיימו דבריו. ובגמרא [לג.] מפרש מאי קאמרי: רבי טרפון אומר אין אחד מהם נויר. שלא ניתנה נזירות אלא להפלאהה שיהא מברר דבריו ויאמר הריני נזיר ולא יהא תולה נזירותו בדבר אחר: הרתיע לאחוריו. ראה איש פלוני בא כנגדו ואמר הריני נזיר אם זה שמעון וחזר זה לאחוריו ואין ידוע אם שמעון הוא אם לאו אינו מיר דספק מירות להקל: ר' שמעון אומר יאמר כו'. ורבי שמעון לטעמיה דאמר (ו) ספק נזירות להחמיר. ובגמרא ו מפרש:

ארוו

מירות אלא להפלאה דגבי מיר כתיב איש כי יפליא שלריך להפליא m בולכך קבלת מירות אפי׳ א לאחד מן השנים שנמלא כדבריו אין [ברור] לו בשעת נדרו שיהא [מיר] עד שיבא אללם ויכירוהו וכיון שלא היה [ברור] להן באותה שעה לא גמרו להיות מירין והשלישי שאומר אחד מכם מיר הרי אין אחד מהם מיר והרביעי נמי שאומר אין אחד מכם נויר משמע נמי שאין אחד מהם נויר וחבירו מיהא הוי נויר שולה שאין [בשנים] הראשונים שום נזיר שהרי לא ניתנה נזירות אלא להפלאה שאלא אי הוי אמר הרביעי לשנים הראשונים הריני נזיר שאין שום אחד מכם נזיר הרביעי יהיה נזיר ששנים הראשונים אינם נזירים לרבי טרפון ושפיר הוה חשוב הפלאה ומהאי טעמא ניחא אמאי לא תנא תו הרציעי יהים נחיר שפנים הרחשונים למנט לחינם לנפי עלפון ושפיל יהום לוחוד הפשנה ונחשה בשנה ביהום לוחוד לל שניהם? מירין שאין בולכם מוירים דאי אתר הכי היה ודאי נחיר לרבי טרפון לפי מה ההאמת הוא שאין שניהם מוירין ולא כלל מאי הרביעי שאמר שאין אחד מהם נזיר: הרריע לאחוריו. פירוש חזר לאחוריו ולא נודע מי היה אין מיר שום אחד מיר שום אחד מיר שום אחד מיר שום אחד מיר מו נתקיימו אין אחד מהן מיר שום אחד מיר שום אחד מיר מו נתקיימו אין אחד מהן מיר ובגמרא מוקי לה כרבי יהודה דאמר דלא מחים איניש נפשיה לספיקא: רבי שמעון אומר יאמר אם בדברי הריני נזיר חובה ואם לאו הריני נזיר נדבה. ר"ש לטעמיה דספק טירות להחמיר והוי כל אחד טיר מספק ואסור [ביין ובטומאה] ד! וגם אי אפשר לו לגלח בשביל ספק מירות בלא הבאת קרבן ואינו יכול להביא קרבן דשמא לא מיר הוא ומייתי חולין בעורה לכך קנסו⁸ שיאמר כל אחד ואחד אם כדברי הריני מיר חובה ואם לאו מיר נדבה מעתה ומקבל מירות ויביא קרבן וילא ידי חובה ממה נפשך ויהיה אסור פיין ובתגלחת והני תנאי רבי יהודה ורבי [שמעון] נחלקו אליבא דבית הלל רבי יהודה סבר אף על גב דבית הלל סברי דמי שנתקיימו דבריו הוי נזיר כדמפרש ואזיל בגמרא הני מילי כשנודע לבסוף דברי מי נתקיימו אבל הכא שהרתיע לאחוריו

לחד מכם טזיר, ובא הרביעי ואמר הריני טזיר אם אין אחד מכם טזיר, דודאי יש בכם אחד שהוא טזיר, ובא הממשי לאומן שנים הראשונים ואמר הריני טזיר אם שניכם טזירים, דודאי אינכם טזירים, ובא ששי ואמר לכולם הריני טזיר אם כולכם טזירים (עניד לא:). בית שמאי אומרים כולן גזירים. הואיל ואין לך אחד מהן שלא אמר הריני טזיר, ואע"פ שכולן טועין שהיו סבורין שאינן כמו שהן אומרים (שם).

ואם לאו אינו גזיר. פי׳ ואם משנגנבה בהמה נדר כלומר שבשעה ואם משנגנבה בהמחו נור. שבדעתו היה לקבל מירותו על אותה

הקבלה עלמה היתה בטעות שאלמלי ידע שנגנבה לא הוי נודר דאיגלאי מילתה למפרע דנדר בטעות הוה ולא חל אפי׳ רגע א׳ דכיון דלא נדר וְאלא עלן בהמה זו והרי אינה בידו נדר טעות הוא ונראה דאפילו ב"ש מודו בהא דלא הוי טיר: דוד שעות מעה נחום המדי כשעלו נזירים מן הגולה בו'. שהיה סבור שפותחין בנולד ואפילו לא שכיח: כשעלו מירים מן הגולה. להביא קרבנותיהן ומלאו המקדש חרב אמר להם נחום אילו הייתם יודעין שבית המקדש עתיד ליחרב כלום הייתם נודרים כו' וזהו נולד דלא שכיח שבשעת הנדר עדיין היה קיים והתירן נחום וטעה [שפתח] להם בנולד כזה דלא שכיח: [וכשבא] הדבר אצל חכמים [אמרו] כל שנדר עד שלא חרב הבית הוי נדר. כלומר אין מתירין לו בחרטה זו דהוי נולד אבל נזר משחרב בהמ"ק והם לא ידעו שחרב ונדרו אינו נזיר דנזירות בטעות הוה שאלמלי ידעו שכבר חרב לא היו נודרים ולא חל מעיקרא נדר זה: ששה שהיו מהלכין בדרך וא' בא בנגדן ואין יודעין מי הוא ואמר אחד מן הששה הריני נזיר שזה הבא כנגדנו איש פלוני הוא כלומר שאכירהו מרחוק שהוא ראובן ונדר בנזיר אם כדבריו הוא והב׳ אומר הריני נזיר שאינו הוא לפי שנראה לו שאינו ראובן ונודר בנזיר אם כדבריו שאינו הוא כאשר נראה בעיניו והג' אומר לשנים הראשונים הריני נזיר שא' מכם נזיר שסבור אני שא' מכם נזיר ולא השני דהיינו אותו שימנא כדבריו והד' אומר הריני נזיר שאין א' מכם נזיר פירוש שסבור אני שא' משניכם אינו נזיר דהיינו

אותו שלא ימצא כדבריו אלא האחד שימצא כדבריו הוא ראוי להיות נזיר והיינו כדברי שלישי שסבר שאחד מהם נזיר ואחד מהם אינו נזיר אלא שהפכו דבריהם והחמישי אמר לשנים הראשונים הריני נזיר ששניכם נזירים כלומר לפי שכל אחד קיבל עליו נזירות לפי מה שהוא דומה בעיניו [שכל] אחד סבור לומר אמת ולכך נחת לנזירות ועל כן אני סבור שעל שניכם חל נזירות והששי אמר הריני נזיר שכולכם נזירים כלומר שסבור אני שכולכם נזירים: בש"א כולן נזירים. וסברי2 ב"ש דנזירות בטעות הוי נזיר משום דכולן לנזירות נתכוונו וגמרו בדעתן להיות בכל ענין ומה שאמר שראה? איש פלוני לפי שהוא סבור כדבריו ומהך משנה מוכחא בגמרא דהקדש בטעות הוי הקדש וכו' כדאמר בגמרא: **וב"ה** אומרים אינו נזיר אלא מי שלא נתקיימו דבריו. ובגמרא פריך הל"ל מי שנתקיימו דבריו ובגמרא מפרש: ורבי מרפון אומר אין אחד מהן נזיר. דלא ניתנה

מ א מיי' פ"י מהלכות שבועות הל' יב ופ"ד מהל' נדרים הל"ה סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד :סימן רכח סעיף יב ב ומיי׳ פ״ד מהלכות שבועות הל' יב) טוש"ע שם סעיף יג: ג ד מיי פ"ב מהל" מירות הלכה ח:

פי' הרא"ש

על נזירותו: אם עד שלא נגנבה בהמתו נדר ה"ז נזיר. ולא יתיר לו החכם בפתח זה דנולד הוי מה ואין פותחין בנולד: ואם לאחר שנגנבה נזר ואמר יאווו שנגנבוו נוו ואכוו אילו הייתי יודע שנגנבו לא הייתי נודר ה"ז פתח ויתירנו החכם. וכזו טעה וחומי המדי כשעלו נזירים נחום המדי כשעלו נזירים מן הגולה ומצאו בהמ״ק שחרב והם נדרו קודם שחרב והתיר להם ואמרו לו חכמים דנולד הוא ואין . פותחיז בנולד א״ר שטפוה רבנן לרבי אלעזר לאוקמיה שטפוהו בשיטתייהו. והעבירוהו מסברתו והודה לדבריהם שהרי ר' אליעזר היה בשעת החורבן . כדאיתא פ׳ הנזקיז שר״א נו אינא פי הנוקין שו א ור׳ יהושע נשאו מטתו של ריב״ז כשהוציאוהו מירושלים. נמצא שהיה . פותחים בנולד. ולא אמר דבר אלמא שחזר מסברתו והודה לדברי חכמים: אבל פותחין בתנאי נולד. דאמרי׳ להו אילו אתו אינשי דאמרי לכו דחרב ב״ה מי הוו נדריתו. אילו היו באין אנשים והיו נותנין לכם עצה שלא תדורו אולי יחרב ב״ה טרם כלות נזירותכם כלום זייתם נוזרים ואמרו כן היינו נמלכים ושומעים לעצתם פתח הוי אע"פ שעצתם תלויה בנולד דדמי . להא דאמר פ״ד דנדרים אלו באו י׳ בני אדם ופייסוך שלא היית נודר כלום היית נודר דהוי פתח ה״נ כיון שתולה חרטתו בעצת אנשים פתח הוי. אע"פ שעצתם היתה מחמת דבר הנולד לא מיקרי נולד כיון שמחמת עצתם היה חוזר: אי לנחום דחורכן כ״ה הוי נולד הוה אמינא להו דלאו נולד הוא לפי שיודעים היו שעתיד בהמ״ק לחרוב דכתיב היכל ה' היכל ה' שני. מקרא הוא בירמיה ואל תבטחו אל דברי השקר לאמר היכל ה' היכל ה' היכל ה' המה ולא תבוא עלינו רעה. ומפ׳ ליה רבותינו שהיה מוכיח את הרשעים שהיו מתייאשים מן הפורענות ואומרים אם יחרב היכל ה' עוד יבנה לנו היכל בית שני. ואם יחרב גם אותו עוד יבנה לנו שלישי לימות המשיח אלמא יודעים היו שיחרב: ומשני נהי דידעי שיחוב. ומשני נחי די דע שיחרב לא ידעו אימת הלכך הוי נולד שלא היו נמנעים בשביל זה מלידור לא ידעי אימת נחרב והא כתיב בספר דניאל שבועים שבעה נחתך על עמך ועל

עיר קדשך פי׳ שמיטות עי דחיינו ת"ץ שנה נגזר שיהיה בין חורבן הא׳ לחורבן הב׳ דהיינו ע׳ של גלות בבל ות"ך שעמד בית שני ומשני דאכתי לא ידעי באיזה יום אי בתחילת שנה או בסופה: היו מהלכין בדרך וכר׳ ב"ש אומרים כולם נזירים פירשתיה למעלה בפירקא: ב"ה אומרים אין נזיר אלא מי שלא נתקיימו דבריו ובגמ׳